

4. Rathavinītasuttam

252. Evam me sutam – ekam samayam bhagavā rājagahe viharati veļuvane kalandakanivāpe. Atha kho sambahulā jātibhūmakā bhikkhū jātibhūmiyam vassamvuṭṭhā yena bhagavā tenupasaṅkamim̄su; upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdīm̄su. Ekamantam nisinne kho te bhikkhū bhagavā etadavoca –

“Ko nu kho, bhikkhave, jātibhūmiyam jātibhūmakānam bhikkhūnam sabrahmacārīnam evam sambhāvito – ‘attanā ca appiccho appicchakathañca bhikkhūnam kattā, attanā ca santuṭṭho santuṭṭhikathañca bhikkhūnam kattā, attanā ca pavivitto pavivekakathañca bhikkhūnam kattā, attanā ca asaṃsaṭṭho asaṃsaggakathañca bhikkhūnam kattā, attanā ca āraddhavīriyo vīriyārambhakathañca bhikkhūnam kattā, attanā ca sīlasampanno sīlasampadākathañca bhikkhūnam kattā, attanā ca samādhisampanno samādhisampadākathañca bhikkhūnam kattā, attanā ca paññāsampanno paññāsampadākathañca bhikkhūnam kattā, attanā ca vimuttisampanno vimuttisampadākathañca bhikkhūnam kattā, attanā ca vimuttiñāṇadassanasampanno vimuttiñāṇadassanasampadākathañca bhikkhūnam kattā, ovādako viññāpako sandassako samādapako samuttejako sampahāmsako sabrahmacārīna”nti? “Puṇṇo nāma, bhante, āyasmā mantāṇiputto jātibhūmiyam jātibhūmakānam bhikkhūnam sabrahmacārīnam evam sambhāvito – ‘attanā ca appiccho appicchakathañca bhikkhūnam kattā, attanā ca santuṭṭho...pe... ovādako viññāpako sandassako samādapako samuttejako sampahāmsako sabrahmacārīna”nti.

253. Tena kho pana samayena āyasmā sāriputto bhagavato avidūre nisinno hoti. Atha kho āyasmato sāriputtassa etadahosi – “lābhā āyasmato puṇṇassa mantāṇiputtassa, suladdhalābhā āyasmato puṇṇassa mantāṇiputtassa, yassa viññū sabrahmacārī satthu sammukhā anumassa anumassa vaṇṇam bhāsanti, tañca satthā abbhanumodati. Appeva nāma mayampi kadāci karahaci āyasmatā puṇṇena mantāṇiputtena saddhim samāgaccheyyāma [samāgamam gaccheyya (ka.)], appeva nāma siyā kocideva kathāsallāpo”ti.

254. Atha kho bhagavā rājagahe yathābhīrantam viharitvā yena sāvatthi tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena sāvatthi tadavasari. Tatra sudam bhagavā sāvatthiyam viharati jetavane anāthapiṇḍikassa ārāme. Assosi kho āyasmā puṇṇo mantāṇiputto – “bhagavā kira sāvatthim anuppatto; sāvatthiyam viharati jetavane anāthapiṇḍikassa ārāme”ti.

255. Atha kho āyasmā puṇṇo mantāṇiputto senāsanam samśāmetvā pattacīvaramādāya yena sāvatthi tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena sāvatthi jetavanam anāthapiṇḍikassa ārāmo yena bhagavā tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinnam kho āyasmantam puṇṇam mantāṇiputtam bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi. Atha kho āyasmā puṇṇo mantāṇiputto bhagavatā dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampahaṁsito bhagavato bhāsitam abhinanditvā

anumoditvā utṭhāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā yena andhavanam tenupasaṅkami divāvihārāya.

256. Atha kho aññataro bhikkhu yenāyasmā sāriputto tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā āyasmantam sāriputtam etadavoca – “yassa kho tvam, āvuso sāriputta, puṇṇassa nāma bhikkhuno mantāṇiputtassa abhiṇham kittayamāno ahosi, so bhagavatā dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampahaṁsito bhagavato bhāsitam abhinanditvā anumoditvā utṭhāyāsanā bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā yena andhavanam tena pakkanto divāvihārāyā”ti. Atha kho āyasmā sāriputto taramānarūpo nisīdanaṁ ādāya āyasmantam puṇṇam mantāṇiputtam piṭṭhito piṭṭhito anubandhi sīsānulokī. Atha kho āyasmā puṇṇo mantāṇiputto andhavanam ajjhogāhetvā aññatarasmiṁ rukkhamūle divāvihāram nisīdi. Āyasmāpi kho sāriputto andhavanam ajjhogāhetvā aññatarasmiṁ rukkhamūle divāvihāram nisīdi. Atha kho āyasmā sāriputto sāyanhasamayam paṭisallānā vuṭṭhito yenāyasmā puṇṇo mantāṇiputto tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā āyasmatā puṇṇena mantāṇiputtaṇa saddhiṁ sammodi. Sammodanīyam kathaṁ sāraṇīyam vītisāretvā ekamantam nisīdi. Ekamantam nisinno kho āyasmā sāriputto āyasmantam puṇṇam mantāṇiputtaṇ etadavoca –

257. “Bhagavati no, āvuso, brahmacariyam vussatī”ti?

“Evamāvuso”ti.

“Kim nu kho, āvuso, sīlavisuddhattham bhagavati brahmacariyam vussatī”ti?

“No hidam, āvuso”.

“Kim panāvuso, cittavisuddhattham bhagavati brahmacariyam vussatī”ti?

“No hidam, āvuso”.

“Kim nu kho, āvuso, diṭṭhivisuddhattham bhagavati brahmacariyam vussatī”ti?

“No hidam, āvuso”.

“Kim panāvuso, kañkhāvitaranavisuddhattham bhagavati brahmacariyam vussatī”ti?

“No hidam, āvuso”.

“Kim nu kho, āvuso, maggāmaggañāñadassanavisuddhattham bhagavati brahmacariyam vussatī”ti?

“No hidam, āvuso”.

“Kim panāvuso, paṭipadāñāñadassanavisuddhattham bhagavati brahmacariyam vussatī”ti?

“No hidam, āvuso”.

“Kim nu kho, āvuso, ñāñadassanavisuddhattham bhagavati brahmacariyam vussatī”ti?

“No hidam, āvuso”.

“Kim nu kho, āvuso, sīlavisuddhattham bhagavati brahmacariyam vussatī’ti iti puṭṭho samāno ‘no hidam, āvuso’ti vadesi. ‘Kim panāvuso, cittavisuddhattham bhagavati brahmacariyam vussatī’ti iti puṭṭho samāno ‘no hidam, āvuso’ti vadesi. ‘Kim nu kho, āvuso, diṭṭhivisuddhattham...pe... kaṅkhāvitaraṇavisuddhattham...pe...

maggāmaggañāṇadassananavisuddhattham...pe...

paṭipadāñāṇadassananavisuddhattham...pe... kim nu kho, āvuso, ñāṇadassananavisuddhattham bhagavati brahmacariyam vussatī’ti iti puṭṭho samāno ‘no hidam āvuso’ti vadesi. Kimattham carahāvuso, bhagavati brahmacariyam vussatī”ti? “Anupādāparinibbānattham kho, āvuso, bhagavati brahmacariyam vussatī”ti.

“Kim nu kho, āvuso, sīlavisuddhi anupādāparinibbāna”nti?

“No hidam, āvuso”.

“Kim panāvuso, cittavisuddhi anupādāparinibbāna”nti?

“No hidam, āvuso”.

“Kim nu kho, āvuso, diṭṭhivisuddhi anupādāparinibbāna”nti?

“No hidam, āvuso”.

“Kim panāvuso kaṅkhāvitaraṇavisuddhi anupādāparinibbāna”nti ?

“No hidam, āvuso”.

“Kim nu kho, āvuso, maggāmaggañāṇadassananavisuddhi anupādāparinibbāna”nti?

“No hidam, āvuso”.

“Kim panāvuso, paṭipadāñāṇadassanavisuddhi anupādāparinibbāna”nti?

“No hidam, āvuso”.

“Kim nu kho, āvuso, ñāṇadassanavisuddhi anupādāparinibbāna”nti?

“No hidam, āvuso”.

“Kim panāvuso, aññatra imehi dhammehi anupādāparinibbāna”nti? “No hidam, āvuso”.

“Kim nu kho, āvuso, sīlavisuddhi anupādāparinibbāna’nti iti puṭṭho samāno ‘no hidam, āvuso’ti vadesi. ‘Kim panāvuso, cittavisuddhi anupādāparinibbāna’nti iti puṭṭho samāno ‘no hidam, āvuso’ti vadesi. ‘Kim nu kho, āvuso, ditṭhivisuddhi anupādāparinibbāna’nti...pe... kaṅkhāvitaraṇavisuddhi... maggāmaggañāṇadassanavisuddhi... paṭipadāñāṇadassanavisuddhi... ‘kim nu kho, āvuso, ñāṇadassanavisuddhi anupādāparinibbāna’nti iti puṭṭho samāno ‘no hidam, āvuso’ti vadesi. ‘Kim panāvuso, aññatra imehi dhammehi anupādāparinibbāna’nti iti puṭṭho samāno ‘no hidam, āvuso’ti vadesi. Yathākatham panāvuso, imassa bhāsitassa attho daṭṭhabbo”ti?

258. “Sīlavisuddhim ce, āvuso, bhagavā anupādāparinibbānam paññapeyya, saupādānamyeva samānam anupādāparinibbānam paññapeyya [paññāpessa (sī. syā.) evamaññatthapi]. Cittavisuddhim ce, āvuso, bhagavā anupādāparinibbānam paññapeyya, saupādānamyeva samānam anupādāparinibbānam paññapeyya. Ditṭhivisuddhim ce, āvuso, bhagavā anupādāparinibbānam paññapeyya, saupādānamyeva samānam

anupādāparinibbānam paññapeyya. Kaṅkhāvitaraṇavisuddhiṁ ce, āvuso, bhagavā anupādāparinibbānam paññapeyya, saupādānaṃyeva samānam anupādāparinibbānam paññapeyya.

Maggāmaggañāṇadassananavisuddhiṁ ce, āvuso, bhagavā anupādāparinibbānam paññapeyya, saupādānaṃyeva samānam anupādāparinibbānam paññapeyya.

Paṭipadāñāṇadassananavisuddhiṁ ce, āvuso, bhagavā anupādāparinibbānam paññapeyya, saupādānaṃyeva samānam anupādāparinibbānam paññapeyya. Ñāṇadassananavisuddhiṁ ce, āvuso, bhagavā anupādāparinibbānam paññapeyya, saupādānaṃyeva samānam anupādāparinibbānam paññapeyya. Aññatra ce, āvuso, imehi dhammehi anupādāparinibbānam abhavissa, puthujjano parinibbāyeyya. Puthujjano hi, āvuso, aññatra imehi dhammehi. Tena hāvuso, upamaṃ te karissāmi; upamāyapidhekacce viññū purisā bhāsitassa attham ājānanti.

259. “Seyyathāpi, āvuso, rañño pasenadissa kosalassa sāvatthiyā paṭivasantassa sākete kiñcideva accāyikam karaṇīyam uppajjeyya. Tassa antarā ca sāvatthiṁ antarā ca sāketam satta rathavinītāni upaṭṭhapeyyum. Atha kho, āvuso, rājā pasenadi kosalo sāvatthiyā nikkhamitvā antepuradvārā paṭhamam rathavinītam abhiruheyya, paṭhamena rathavinītena dutiyam rathavinītam pāpuṇeyya, paṭhamam rathavinītam vissajjeyya dutiyam rathavinītam abhiruheyya. Dutiyena rathavinītena tatiyam rathavinītam pāpuṇeyya, dutiyam rathavinītam vissajjeyya, tatiyam rathavinītam abhiruheyya. Tatiyena rathavinītena catuttham rathavinītam pāpuṇeyya, tatiyam rathavinītam vissajjeyya, catuttham rathavinītam abhiruheyya. Catutthena rathavinītena

pañcamam rathavinītam pāpuṇeyya, catuttham rathavinītam vissajjeyya, pañcamam rathavinītam abhiruheyya.

Pañcamena rathavinītena chattham rathavinītam pāpuṇeyya, pañcamam rathavinītam vissajjeyya, chattham rathavinītam abhiruheyya. Chatthena rathavinītena sattamam rathavinītam pāpuṇeyya, chattham rathavinītam vissajjeyya, sattamam rathavinītam abhiruheyya. Sattamena rathavinītena sāketam anupāpuṇeyya antepuradvāram. Tamenam antepuradvāragatam samānam mittāmaccā ñātisālohitā evam puccheyyum – ‘iminā tvam, mahārāja, rathavinītena sāvatthiyā sāketam anuppatto antepuradvāra’nti? Katham byākaramāno nu kho, āvuso, rājā pasenadi kosalo sammā byākaramāno byākareyyā”ti?

“Evam byākaramāno kho, āvuso, rājā pasenadi kosalo sammā byākaramāno byākareyya – ‘idha me sāvatthiyam paṭivasantassa sākete kiñcidēva accāyikam karaṇīyam uppajji [uppajjati (ka.)]. Tassa me antarā ca sāvatthim antarā ca sāketam satta rathavinītāni upaṭṭhapesum. Atha khvāham sāvatthiyā nikkhamitvā antepuradvārā paṭhamam rathavinītam abhiruhim. Paṭhamena rathavinītena dutiyam rathavinītam pāpuṇim, paṭhamam rathavinītam vissajjim dutiyam rathavinītam abhiruhim. Dutiyena rathavinītena tatiyam rathavinītam pāpuṇim, dutiyam rathavinītam vissajjim, tatiyam rathavinītam abhiruhim. Tatiyena rathavinītena catuttham rathavinītam pāpuṇim, tatiyam rathavinītam vissajjim, catuttham rathavinītam abhiruhim. Catutthena rathavinītena pañcamam rathavinītam pāpuṇim, catuttham rathavinītam vissajjim, pañcamam rathavinītam abhiruhim. Pañcamena rathavinītena chattham rathavinītam pāpuṇim, pañcamam

rathavinītam vissajjim, chaṭṭham rathavinītam abhiruhim. Chaṭṭhena rathavinītena sattamam rathavinītam pāpuṇim, chaṭṭham rathavinītam vissajjim, sattamam rathavinītam abhiruhim.

Sattamena rathavinītena sāketam anuppatto antepuradvāra'nti. Evam byākaramāno kho, āvuso, rājā pasenadi kosalo sammā byākaramāno byākareyyā”ti.

“Evameva kho, āvuso, sīlavisuddhi yāvadeva cittavisuddhatthā, cittavisuddhi yāvadeva diṭṭhivisuddhatthā, diṭṭhivisuddhi yāvadeva kaṅkhāvitaraṇavisuddhatthā, kaṅkhāvitaraṇavisuddhi yāvadeva maggāmaggañāṇadassanavisuddhatthā, maggāmaggañāṇadassanavisuddhi yāvadeva paṭipadāñāṇadassanavisuddhatthā, paṭipadāñāṇadassanavisuddhi yāvadeva ñāṇadassanavisuddhatthā, ñāṇadassanavisuddhi yāvadeva anupādāparinibbānatthā. Anupādāparinibbānattham kho, āvuso, bhagavati brahmacariyam vussatī”ti.

260. Evam vutte, āyasmā sāriputto āyasmantam puṇṇam mantāṇiputtam etadavoca – “konāmo āyasmā, kathañca panāyasmantam sabrahmacārī jānantī”ti? “Puṇṇoti kho me, āvuso, nāmaṁ; mantāṇiputtoti ca pana maṁ sabrahmacārī jānantī”ti. “Acchariyam, āvuso, abbhutam, āvuso! Yathā tam sutavatā sāvakena sammadeva satthusāsanaṁ ājānantena, evameva āyasmatā puṇṇena mantāṇiputtena gambhīrā gambhīrapañhā anumassa anumassa byākatā. Lābhā sabrahmacārīnam, suladdhalābhā sabrahmacārīnam, ye āyasmantam puṇṇam mantāṇiputtaṁ labhanti dassanāya, labhanti payirūpāsanāya. Celaṇḍukena [celaṇḍakena (ka.), celaṇḍupekena (?)] cepi

sabrahmacārī āyasmantam puṇṇam mantāṇiputtam muddhanā parihaarantā labheyyum dassanāya, labheyyum payirūpāsanāya, tesampi lābhā tesampi suladdham, amhākampi lābhā amhākampi suladdham, ye mayam āyasmantam puṇṇam mantāṇiputtam labhāma dassanāya, labhāma payirūpāsanāyā”ti.

Evaṁ vutte, āyasmā puṇṇo mantāṇiputto āyasmantam sāriputtam etadavoca – “ko nāmo āyasmā, kathañca panāyasmantam sabrahmacārī jānantī”ti? “Upatissoti kho me, āvuso, nāmam; sāriputtoti ca pana mam sabrahmacārī jānantī”ti. “Satthukappena vata kira, bho [kho (ka.)], sāvakena saddhim mantayamānā na jānimha – ‘āyasmā sāriputto’ti. Sace hi mayam jāneyyāma ‘āyasmā sāriputto’ti, ettakampi no nappaṭibhāseyya [nappaṭibheyya (?)]. Acchariyam, āvuso, abbhutam, āvuso! Yathā tam sutavatā sāvakena sammadeva satthusāsanam ājānantena, evameva āyasmatā sāriputtena gambhīrā gambhīrapañhā anumassa anumassa pucchitā. Lābhā sabrahmacārīnam suladdhalābhā sabrahmacārīnam, ye āyasmantam sāriputtam labhanti dassanāya, labhanti payirūpāsanāya. Celañdukena cepi sabrahmacārī āyasmantam sāriputtam muddhanā parihaarantā labheyyum dassanāya, labheyyum payirūpāsanāya, tesampi lābhā tesampi suladdham, amhākampi lābhā amhākampi suladdham, ye mayam āyasmantam sāriputtam labhāma dassanāya, labhāma payirūpāsanāyā”ti.

Itiha te ubhopi mahānāgā aññamaññassa subhāsitam samanumodimśūti.

Rathavinītasuttam niṭṭhitam catuttham.